

Poznań, dnia 24 II 2025 r.

prof. dr hab. Ewa Murawska
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
Św. Marcin 87, 61-808 Poznań
emurawska@amuz.edu.pl
Dziedzina sztuki, dyscyplina sztuki muzyczne

**Recenzja dorobku Habilitanta
Pana dra Leszka Wiśniowskiego**

Zleceniodawca recenzji

Zlecenie podjęte w związku z postanowieniem Nr 118/2024 Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 16 grudnia 2024 roku, powołującym Komisję Habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu **dr. Leszkowi Wiśniowskiemu**.

Załączony do dokumentacji wniosek Habilitanta z dnia 30.06.2024 r. wskazuje do przeprowadzenia postępowania Radę do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Do pisma z Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dn. 04.02.2025 r. została dołączona dokumentacja Habilitanta, sporządzona zgodnie z kryteriami określonymi w art. 220 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W dokumentacji Habilitanta znajdują się:

1. Wniosek przewodni
2. Dane wnioskodawcy
3. Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora
4. Autoreferat przedstawiający opis kariery zawodowej
5. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny wraz ze skanem dokumentacji
6. Zrealizowane oryginalne osiągnięcie artystyczne – dwie płyty CD.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Leszek Wiśniowski jest flecistą, kompozytorem i pedagogiem, a ponadto gra również na saksofonie, klarnecie basowym, fortepianie oraz wielu dętych instrumentach etnicznych. Najczęściej porusza się w estetyce jazzu i muzyki współczesnej, ale bierze także udział w projektach rockowych, folkowych, popowych oraz działaniach łączących różne style i gatunki muzyczne.

Edukację muzyczną rozpoczął Habilitant w wieku 12 lat, w ramach muzycznych zajęć pozalekcyjnych w szkole podstawowej w Sierakowicach. W wieku 19 lat Pan dr Wiśniowski podjął naukę gry na flecie poprzecznym w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach. Edukację kontynuował w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie fletu Pana

prof. Jerzego Jarosika. W czasie studiów współpracował z teatrami śląskimi, głównie w Będzinie i Sosnowcu, gdzie w kameralnych składach współtworzył muzykę do spektakli pod kierownictwem Haliny Kalinowskiej. Współpracował ponadto z zespołami folkowymi, jazzowymi oraz etnicznymi, a także intensywnie i owocnie działał na płaszczyźnie muzyki filmowej. W roku 2012 Habilitant rozpoczął studia III stopnia w Akademii Muzycznej w Krakowie.

Wynikiem zróżnicowanej i owocnej współpracy z wieloma muzykami i formacjami była próba zdefiniowana własnej, oryginalnej drogi zawodowej, która z powodzeniem skryształizowała się m.in. już na pierwszym autorskim albumie zatytułowanym *Lechoechoplexita – Concerto for flutes, saxophones and captive sounds* w wykonaniu Habilitanta. Płyta zyskała bardzo pochlebne recenzje wydawnicze. Kolejnymi wydaniem fonograficznymi Pan dr Wiśniowski potwierdzał swoje niezaprzeczalne umiejętności oraz kształtował swój wysoce indywidualny język artystyczny.

Pan dr Leszek Wiśniowski ma na swoim koncie szereg nagród i wyróżnień za swoją działalność, m. in. medal Zasłużony dla Kultury Polskiej (2024), Nagrodę II stopnia Rektora Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, czy też I miejsce na konkursie Gloria Artis w Wiedniu w kategorii zespołów jazzowych.

Ocena przebiegu kariery zawodowej (Autoreferat)

Przebieg kariery zawodowej Habilitanta opisany został w Autoreferacie, który stanowi jedną z części dokumentacji habilitacyjnej. W zakresie struktury dossier habilitacyjne Pana dr. Leszka Wiśniowskiego jest przygotowane, co do zasady, poprawnie. Pewne wątpliwości budzi treść Autoreferatu, zawierająca dane, które raczej winny być wykazane w innych częściach dokumentacji (np. koncertowe sukcesy studentów, wykaz koncertów, opis dzieła artystycznego, wystąpienia na konferencjach naukowych etc.).

Ponadto materiał tekstowy zawiera błędy interpunkcyjne (takie jak np. liczne podwójne spacje, brak przecinków, kropek, etc.), piśmiennicze (takie jak np. różne czcionki, braki w uporządkowaniu szaty graficznej tekstu, itd.), niespójności stylistyczne (takie jak np. brak właściwej odmiany poszczególnych słów, niedokończone wyrazy, etc.), a także drobne uchybienia formalne.

Przygotowany przez Habilitanta opis dorobku plasuje się w opozycji do Jego niewątpliwych osiągnięć artystycznych, na niekorzyść tego pierwszego. Przedłożony przez Habilitanta tekst nie podlega jednak ocenie merytorycznej, dlatego nie rzutuje to na całościową ocenę recenzji, niemniej stanowi podstawę do zapoznania się z sylwetką Habilitanta, stąd zwrócono na to uwagę.

Ocena aktywności artystycznej

Działalność artystyczna Habilitanta jest niezwykle rozległa, zróżnicowana oraz intensywna i zasadza się na dwóch biegunach, harmonijnie się uzupełniających, mianowicie działalności wykonawczej i kompozytorskiej. Przedłożona dokumentacja nie budzi co do tego żadnych wątpliwości.

Pan dr Leszek Wiśniowski wykazuje udział w **141** festiwalach i wydarzeniach koncertowych, w tym w 90 przed uzyskaniem tytułu doktora i 51 po uzyskaniu. Jak sam Habilitant zaznacza – przygotowana dokumentacja zawiera wykaz wyłącznie ważniejszych wydarzeń. Mapa prezentacji artystycznych Habilitanta to m.in. Polska (m.in. Kraków,

Katowice, Poznań, Warszawa, Sopot, Rzeszów, Szczecin, Kielce, Gliwice, Skawina, Żory, Tarnów, Nidzica, Nadrzecze, Jelenia Góra, Sandomierz, Konin i inne), USA, Holandia, Belgia, Austria, Meksyk, Niemcy, Kanada, Norwegia, Ukraina, Singapur, Indie, Szwajcaria i inne.

Uzupełnieniem działalności artystycznej Pana dr Wiśniowskiego w ramach festiwalu jest:

- udział w wydarzeniach organizowanych przez Studio Muzyki Elektroakustycznej, Polskie Stowarzyszenie Muzyki Elektroakustycznej i Katedrę Kompozycji Akademii Muzycznej w Krakowie (nazwy podane na podstawie dołączonej dokumentacji), w ilości: **69**, w tym **36** po uzyskaniu tytułu doktora.
- udział w licznych audycjach radiowych i muzycznych,
- autorstwo muzyki do spektakli teatralnych (m.in. spektaklu *100% Kraków*),
- stworzenie autorskich, indywidualnych i w pełni komplementarnych projektów artystycznych (m.in. *Koncert na flety, saksofony i dźwięki uwięzione*, zaprezentowany w Krakowie w 2013 roku),
- udział w charakterze solisty na ścieżkach dźwiękowych do 12 filmów (m.in. *Stara Baśń*, reż. Jerzy Hoffman, muz. Krzesimir Dębski, *Magiczne Drzewo*, reż. Andrzej Maleszka, *Wojna i miłość*, reż. Maciej Migas, muzy. Zygmunt Konieczny, czy *Sztos 2*, reż. Olaf Lubaszenko, muz. Krzesimir Dębski),
- założenie i prowadzenie autorskich formacji, m.in. **HeFi Quartet**,
- owocna i bogata współpraca w ramach pozostałych projektów artystycznych, m.in. we współpracy z Zygmuntem Koniecznym, Markiem Chołoniewskim (w ramach kolektywu GrupLab), Krzysztofem Gawlasem, Maciejem Hałoniem, Stefanem Błaszczyskim (w ramach projektu muzyczno-wizualnego *Flecista 2.0*), Barbarą Świątek-Żelazny i Natalią Jarząbek (kompozycja Pana dr Wiśniowskiego, zatytułowana *For N.* znalazła się w podręczniku zatytułowanym *Infinity*, traktującym kompleksowo o zagadnieniu oddechu permanentnego w grze na flecie, autorstwa obu wymienionych uprzednio flecistek).

Działalność artystyczna Habilitanta jest, jak już wspomniano uprzednio, niezwykle obfita, zróżnicowana i – w świetle rozwoju polskiej muzyki – bardzo cenna. Współpraca z wybitnymi artystami oraz formacjami z Polski i za granicą (takimi jak m.in. Robert Dick, Jorge Luis Sosa, Yorgis Goiricelaya, Krzesimir Dębski, Jamie Baum, Gary Wang, Ali Ryerson, Nestor Torres, Ernesto Fernandez, Rusnak Zyabluk Quartet, Sinfonietta Cracovia i inni), wysokiej klasy umiejętności wykonawcze, ale przede wszystkim niezwykła pracowitość i konsekwencja w poszukiwaniu swojego indywidualnego stylu wykonawczego oraz twórczego, stały u podstaw uplasowania Habilitanta w gronie jednego z najlepszych i najbardziej oryginalnych przedstawicieli polskiej, o ile nie międzynarodowej, sceny jazzowej.

W odniesieniu do muzyki fletowej natomiast należy bez zbędnej przesady stwierdzić, iż Pan dr Wiśniowski jest obecnie z pewnością najbardziej oryginalnym i skutecznym polskim flecistą jazzowym, a także jednym z liderów sztuki fletowej opierającej się na rozszerzonych technikach wykonawczych. Godzi się w tym miejscu przywołać fakt, iż Habilitant był pierwszym polskim flecistą wykorzystującym w swej grze innowację techniczną poszerzającą możliwości wyrazowe fletu, mianowicie *Glissando Headjoint*. Ta odmiana główki fletowej, zaprojektowana i wykonana przez amerykańskiego flecistę i performerę Roberta Dicka, zdecydowanie stanowiła przełom w artystycznej płaszczyźnie fletowych poszukiwań sonorystycznych. Włączenie jej do swoich rekonesansów artystycznych przez Habilitanta wzbogaciło nie tylko Jego indywidualny język muzyczny, ale także polską muzykę fletową, ponieważ zainicjowało pasję twórczą dla kompozytorów, a także stało się źródłem inspiracji dla wielu polskich flecistów młodego pokolenia.

Jednak przypisanie artystycznych poczynań Pana dra Wiśniowskiego wyłącznie do jednego gatunku muzycznego (jazz) jest zdecydowanie znacznym zawężeniem Jego wyjątkowo różnicowanej i w pełni profesjonalnej działalności wykonawczej na każdym biegunie swojej aktywności (w tym miejscu należy wymienić m.in. ważną działalność koncertową na flecie altowym). Tworząc swój wysokiej klasy indywidualny styl oraz język muzyczny Pan dr Leszek Wiśniowski swobodnie łączy różne gatunki artystyczne i wymyka się jednoznacznej klasyfikacji.

Niech résumé oceny dorobku artystycznego Pana dra Wiśniowskiego będzie cytatem jednej z recenzji zamieszczonej w dokumentacji, autorstwa Pana Mieczysława Burskiego, opublikowanej na portalu Polskieradio.pl (2017): „[...] Leszek HeFi Wiśniowski udowadnia nam, że jego gra na flecie nie zna granic” (str. 9 Autoreferatu)¹. W pełni zgadzam się z ww. opinią.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, naukowych i organizacyjno-populatorskich

Z dokumentacji wynika, iż Habilitant rozpoczął karierę dydaktyczną w roku 2013 w Szkole Muzycznej I stopnia w Skawinie. Od roku 2016 pracuje Habilitant w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie (gdzie prowadzi klasę gry na flecie w zakresie muzyki jazzowej), natomiast od roku 2017 również w Szkole Muzycznej I i II st. im. Bronisława Rutkowskiego w Krakowie. Jak wynika z opisu w dokumentacji, Pan dr Wiśniowski stara się „rozbudzać w uczniach potrzebę indywidualnego i kreatywnego podejścia do sztuki, dbając jednocześnie o solidne podstawy ich warsztatu” (patrz: Autoreferat, str. 16). Takie podejście rzuca pozytywny refleks na sylwetkę Habilitanta w zakresie prowadzonej pracy dydaktycznej.

Uczniowie Pana dr Wiśniowskiego mogą się poszczycić laurami na konkursach, by przywołać nagrody na Junior Jazz Festival w Wadowicach (Antoni Blumhoff), czy Szkolnym Konkursie Zespołów Kameralnych w Krakowie (Trio Klara Liszka, Justyna Nagórzańska, Maja Kuzińska).

Zainteresowania naukowe Pana dr Leszka Wiśniowskiego wynikają ze specyfiki jego uzdolnień oraz z charakteru Jego działalności artystycznej i kompozytorskiej. W swoim dorobku Pan dr Wiśniowski wykazuje udział w ośmiu konferencjach naukowych, w tym jednej po uzyskaniu stopnia doktora. Geografia konferencji: Kraków, Katowice, Warszawa, Rzeszów, wszystkie na prestiżowych wyższych uczelniach.

W tej kategorii osiągnięć należy także podkreślić działalność studia nagraniowego S7, którego Habilitant jest pomysłodawcą i właścicielem.

Pan dr Wiśniowski jest bez wątpienia skutecznym popularyzatorem sztuki muzycznej, w swojej dokumentacji przywołuje liczne przykłady tej działalności.

Ocena zrealizowanego oryginalnego osiągnięcia artystycznego

Habilitant przedstawił jako swoje najważniejsze osiągnięcie artystyczne po otrzymaniu doktoratu dwa albumy płytowe:

1. *Awaria Świata* – Leszek Wiśniowski, Ewa Lipska
2. *Powers of Two* – Robert Dick, Leszek Hefi Wiśniowski

¹ Recenzja dostępna w całości pod linkiem: <https://www.polskieradio.pl/6/13/Artykul/1782202,NSI-Quartet-i-ich-spojrzenie-kobry> [dostęp: 16 II 2025].

Nagranie albumu nr 1 (*Awaria Świata*) zrealizowane zostało w Krakowie w roku 2021 (realizator nagrania: Leszek Wiśniowski).

Nagranie audio albumu nr 2 (*Powers of Two*) zrealizowane zostało w Nowym Yorku, w dniu 6 sierpnia 2022 roku (realizator nagrania: Peter Karl), a następnie zostało poddane masteringowi w roku 2023 (przez Habilitanta).

Ad. 1. Album zatytułowany ***Awaria Świata***, jak podaje Habilitant, to synteza słowa i dźwięku. Narrację do muzyki tworzą wiersze uznanej polskiej poetki Ewy Lipskiej. Autorem muzyki do wszystkich (19) kompozycji na albumie, jak również jego multiwykonawcą – jest Habilitant. Godzi się zdecydowanie podkreślić, iż w przedłożonym dziele artystycznym Habilitant jest zarówno twórcą, jak i odtwórcą. To niezaprzeczalna, dodatkowa, wartość tej produkcji.

Na omawianej płycie Pan dr Leszek Wiśniowski realizuje partię instrumentalną na następujących instrumentach:

- flety: piccolo, sopranowy, altowy, basowy, shakuhachi,
- saksofony: sopranowy i tenorowy,
- klarnet i klarnet basowy,

a także fortepianie, smykach spitfire audio oraz pozostałych instrumentach wirtualnie.

Opis dotyczący dzieła, zamieszczony w Autoreferacie, jest wyczerpujący, z solidną i profesjonalną analizą formalno-harmoniczną każdego z utworów. To zdecydowanie mocna strona dokumentacji habilitacyjnej, a także cenny przewodnik wykonawczy dla zainteresowanych utworami potencjalnych wykonawców.

Ponadto z narracji tekstu jasno wynika wnikliwe przemyślenie struktury i charakteru dzieła, jak również olbrzymia pasja twórcza, mająca swe źródło w postrzeganiu swojego unikatowego miejsca w artystycznym świecie przez Habilitanta.

Materiał muzyczny płyty zasadza się na 15 wierszach Ewy Lipskiej i jest podzielony na cztery filary tematyczne o nazwach: *Awaria świata intro I*, *Awaria świata intro II*, *Awaria świata intro III*, *Awaria świata intro IV*, a całość wieńczy Epilog. Każdy wiersz stanowi oddzielną kompozycję, większość z nich zawiera improwizowane partie, stanowiące soniczny komentarz poezji.

Zróznicowane instrumentarium, do którego na płycie sięga Habilitant, wydaje się idealnie dobrane do charakteru poszczególnych części. Niezaprzeczalnym walorem wykonawczym Habilitanta jest logiczne prowadzenie frazy w jasno określonym przez siebie kierunku, a także umiejętne i świadome kształtowanie napięcia wyrazowego. Dzięki temu każdy z utworów, mimo, iż jest częścią cyklu, stanowi poniekąd pewnego rodzaju odrębny spektakl muzyczno-słowny, a w całości – teatr instrumentalny, z komplementarną w nim rolą tekstu.

Pan dr Leszek Wiśniowski skomponował muzykę w sposób mistrzowski, dokonał udanej jej fuzji z tekstem, idealnie dopasowując instrumentarium do obu tych komponentów. Wykonanie dzieła muzycznego przez Habilitanta stoi na najwyższym poziomie, cechuje się solidnym warsztatem, elastycznym i dobrze osadzonym dźwiękiem, z jasno zdefiniowanym centrum brzmieniowym. To bez wątplenia bardzo dobrze przygotowana, skomponowana i wykonana płyta, którą poza wymienionymi uprzednio przymiotnikami cechuje jeszcze unikatowość. W pełni przychylam się także do recenzji płyty zamieszczonych w dokumentacji, jak np.: „ (...) Improwizacje Wiśniowskiego doskonale harmonizują z poezją, tworząc stonowane i oniryczne pejzaże dźwiękowe (...)”, czy „... minimalizm z pogranicza nurtu

improwizacji i muzyki współczesnej wraz z uderzającą, aktualną treścią tworzą niecodzienne dzieło, któremu warto przysłuchać się z bliska”.

Przedłożone dzieło jest oryginalne i bez wątplenia wnosi znaczący wkład w reprezentowaną przez Habilitanta dziedzinę sztuki. Godzi się także podkreślić, iż jednocześnie stanowi cenny pomnik polskiej sztuki w ogóle, poprzez utrwalenie twórczości wybitnej polskiej poetki, Pani Ewy Lipskiej.

Ad. 2. Drugi z wskazanych przez Habilitanta albumów jako wybitne dzieło artystyczne, *Powers of Two*, zawiera osiem utworów, które – jak pisze Habilitant – „powstały w wyniku wspólnej improwizacji umożliwiającej [...] spontaniczne i interaktywne kreowanie harmonii, melodii i rytmu”. Wykonawcami albumu są fleciści – Pan dr Leszek Wiśniowski oraz Robert Dick.

Opis dzieła, zawarty w Autoreferacie, w sposób czytelny wprowadza odbiorcę w meandry muzyki fletowej XXI-wieku, w szczególności w odniesieniu do eksploatacji w praktyce współczesnego języka muzycznego w grze na flecie.

Habilitant swobodnie porusza się w tej stylistyce, wykonując bez zarzutu swoje partie na każdym z użytych rodzajów fletu. Przesłuchując każdy z utworów odnosi się nieodparte wrażenie idealnej harmonii między flecistami, mającej swe źródło w doskonałym warsztacie każdego z nich, a także wspólnej, niezwyklej pasji i silnego porozumienia artystycznego między nimi. Ta głęboka więź wykonawcza jest oczywista, a zarazem poruszająca, wręcz – mistyczna.

Habilitant część materiału muzycznego wykonuje na *glissando headjoint*, której jest prekursorem na polskim rynku muzycznym, a także która została szczegółowo opisana w Jego pracy doktorskiej. Wszystkie efekty brzmieniowe uzyskane na płycie, i nie tylko w odniesieniu do partii fletu, którą realizuje Habilitant, są wynikiem Jego gruntownej wiedzy w tym zakresie (lecz także w odniesieniu do znajomości i chęci penetracji muzyki w ogóle), solidnego warsztatu, elastycznego zadęcia pozwalającego na świadomą kontrolę dźwięku, jak i silnie zakorzenionej ekspresji wykonawczej. Finalnie słuchacz otrzymuje kompletne i oryginalne dzieło artystyczne, dodatkowo prezentujące bogactwo dźwięków, jakie można wydobyć z fletu.

Podobnie jak w przypadku albumu *Awaria Świata*, również płyta *Powers of Two* uzyskała pozytywne recenzje w zagranicznych czasopismach i portalach muzycznych. Płyta zdecydowanie stanowi kamień milowy w ugruntowaniu współczesnego języka muzycznego w oparciu o rozszerzone techniki wykonawcze w grze na flecie. Pan dr Leszek Wiśniowski stosuje na nagraniu większość tych technik i, co należy zdecydowanie podkreślić, czyni to w sposób mistrzowski. Płyta posiada także walory dydaktyczne, ukazując w całej rozpiętości możliwości wykonawcze współczesnego fletu.

Przedłożony materiał artystyczny jest zdecydowanie **wybitny** zarówno jeśli chodzi o dzieło, jak i wykonawstwo.

Przedstawione osiągnięcie artystyczne bez zarzutu przyjmuję.

Konkluzja

Oceniam Habilitanta jako w pełni dojrzałego i świadomego artystę, prowadzącego wszechstronną i bogatą działalność zawodową. Przywołany powyżej udział Habilitanta w znaczących wydarzeniach muzycznych w kraju i za granicą, Jego silna i ugruntowana pozycja w świecie artystycznym, prezentacje muzyczne na prestiżowych festiwalach, dorobek

kompozytorski, śmiałe przekraczanie granic w świecie artystycznym, oparte na niezaprzeczalnej wirtuozerii wykonawczej, jak również zgrabne łączenie gatunków muzycznych w komplementarną i nowatorską całość, pozwalają uznać działalność Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora (w rozumieniu art. 219 Ustawy z dnia 20.07.2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) **za znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dziedziny sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

Osiągnięcia Pana dra Leszka Wiśniowskiego przyjmuję.

